

Overgang primair onderwijs naar voortgezet onderwijs voor nieuwkomersleerlingen ¹

Op de basisschool maakt een nieuwkomersleerling gebruik van 1 jaar extra ondersteuning vanuit de taalklas (in Langedijk extra financiële ondersteuning vanuit de gemeente) of vanuit de basis en lichte ondersteuning van de basisschool. Hoe is de taalondersteuning georganiseerd in het voortgezet onderwijs in regio Noord-Kennemerland en hoe gaat de overdracht van het primair onderwijs (po) naar het voortgezet onderwijs (vo) in deze regio?

In regio Noord-Kennemerland zijn er op dit moment² elf taalklassen in het voortgezet onderwijs voor leerlingen in de leeftijd van 12 – 18 jaar. De taalklassen zijn fulltime groepen waarbij er veel aandacht is voor het leren van de Nederlandse taal. Nieuwkomersleerlingen kunnen, vanaf de datum van aankomst in Nederland, twee jaar gebruik maken van een taalklas in het vo. Het belangrijkste doel van de taalklas is de leerling in een zo kort mogelijke tijd, zodanige kennis en vaardigheden bij te brengen, dat een succesvolle overstap naar één van de vormen van het (reguliere) voortgezet onderwijs mogelijk is.

De taalklassen vo in Alkmaar zijn gehuisvest op het Stedelijk Dalton College, het Jan Arentsz en het PCC Oosterhout.

De taalklassen vo in Heerhugowaard zijn gehuisvest op het Trinitas College, het Clusius College en het Huygens College.

Er zijn binnen het vo coördinatoren aangesteld voor de coördinatie van het nieuwkomers-onderwijs in de vo- scholen, maar ook voor de afstemming/ overdracht van nieuwkomersleerlingen met de basisscholen.

De coördinator van de taalklassen vo in Alkmaar, Bergen en Heiloo is mevr. E. Mulder, ejmulder@daltonalkmaar.nl. De coördinator van de taalklassen vo in Heerhugowaard en Langedijk is mevr. B. Rimann, b.rimann@trinitascollege.nl.

Er zit een nieuwkomersleerling in mijn groep 8. Hoe gaat de overstap naar het voortgezet onderwijs voor deze leerling?

Een nieuwkomersleerling die nog onder de tweejarige bekostiging van het ministerie ³ valt, mag, indien nodig, deelnemen aan een vo- taalklas. Hiervoor neemt de ouder, leerkracht of intern begeleider van de leerling contact op met de taalcoördinator van de vo - school waar de leerling voorkeur aan geeft; mevr. Mulder (Alkmaar) of mevr. Rimann (Heerhugowaard).

Bij een nieuwkomersleerling die niet meer onder de tweejarige bekostiging valt, maar waarbij er wel twijfels zijn of de leerling de Nederlandse taal voldoende vaardig is om deel te nemen aan een reguliere brugklas, kan er overleg plaatsvinden tussen leerkracht/ intern begeleider van de basisschool met de taalcoördinator van de vo- school. In het overleg worden de (taal)ondersteuningsbehoeften en de leerbaarheid van de leerling besproken. Ook is er overleg mogelijk als een leerling na groep 7 al uitstroomt naar een taalklas van het VO, bijvoorbeeld als een

¹ Onder nieuwkomersleerlingen verstaan wij in dit stuk leerlingen die korter dan vier jaar in Nederland zijn.

² Voorjaar 2020: het aantal klassen en locaties varieert, afhankelijk van instroom van nieuwkomersleerlingen en na reizigers.

³ voor info zie www.lowan.nl

leerling qua leeftijd of sociaal emotionele ontwikkeling toe is aan de overstap. De ouders van de leerling hoeven niet noodzakelijk bij het overleg aanwezig te zijn, maar dienen wel op de hoogte te zijn en toestemming geven voor het gelegde contact en overleg met de vo- school.

Na het overleg zal de taalcoördinator de leerling inschrijven voor een van de taalklassen of de leerling kan conform de reguliere inschrijfronde in maart worden ingeschreven bij de vo- school. Wordt het kind later dan de inschrijfweek aangemeld, dan dient er een afspraak gemaakt te worden bij de afdelingsleider van de betreffende vo- school.

Plaatsing vo- taalklas

Het aantal nieuwkomersleerlingen fluctueert, hierdoor verschillen de klassengrootte en worden soms bepaalde klassen op verschillende locaties samengevoegd. Hierdoor komt soms een taalklas op een vo- school te vervallen. Bij de indeling van de klassen kijkt de taalcoördinator naar de woonplaats van de leerling en naar de vo- locatie waar eventuele broers/ zussen zitten.

Definitieve plaatsing en wendagen

In Alkmaar zal na de inschrijving bij mevr. Mulder de school van de keuze van de leerling een uitnodiging sturen voor een gesprek, wordt er een bezoek gebracht aan de school en krijgt het kind een uitnodiging voor de eerste lesdag. De introductie doet elke school op zijn eigen manier.

In Heerhugowaard zal na inschrijving bij mevr. Rimann de leerling worden uitgenodigd om kennis te maken met de docent/ mentor en de klas. De keuze van de school hangt af van het niveau en leeftijd van de leerling. Er zal zoveel mogelijk worden gekeken naar welke taalklas het best past bij de leerling.

Wat lever je als basisschool aan voor de aanmelding bij een taalklas?

Voor de ontvangende taalklas is het van cruciaal belang om zoveel mogelijk over de aanstaande leerling te weten. De basisschool dient goed te hebben gemonitord wat de ontwikkeling van de leerling is geweest (hoe kort deze in Nederland dan ook mag zijn geweest). De monitoring kan zijn uitgevoerd middels een individueel handelingsplan, met daarin frequente meetmomenten (om de 10 á 12 weken) naar de didactische en sociaal emotionele ontwikkeling. Daarbij is het voor de ontvangende school van belang om inzicht te hebben op de werkhouding, gedrag, zelfstandigheid en planning-/ organisatievaardigheden.

In deze [link](#) vind je een schema dat helpend kan zijn bij de uitleg aan ouders over het advies en hoe het vo- onderwijsstelsel in elkaar steekt.

Er is twijfel over het uitstroomniveau van de nieuwkomersleerling.

Bij de meeste nieuwkomersleerlingen is het vaak niet mogelijk om de reguliere CITO' s of eindtoetsing af te nemen in verband met de beperkte lees-/schrijfvaardigheid in de Nederlandse taal en woordenschat. Belangrijk is om goed in kaart te hebben wat de leerbaarheid is van de leerling (hoe snel pakt een leerling de lesstof/ taal op), naast werkhouding en gedrag. De leerkracht van groep 8 baseert het advies mede op dat wat hij/zij denkt welk diploma de leerling uiteindelijk zal gaan halen, dus inschalen op potentie.

Het is verstandig om op tijd contact op te nemen met de vo- taalcoördinator. In overleg met de vo- taalcoördinator zal worden nagegaan wat er nodig is om tot een reële inschatting van het niveau te

komen en/of welke taalklas passend is bij het ingeschatte niveau. Te denken valt aan het afnemen van een non-verbale intelligentietest zoals de SON-R of de WNV- NL.

Er is twijfel over het uitstroomperspectief van de nieuwkomers leerling in verband met gedrag en werkhouding.

Naast mogelijke moeilijkheden in het leren van de Nederlandse taal, kan het voorkomen dat er sprake is van werkhoudings- en/of gedragsproblematiek bij nieuwkomersleerlingen. Als er getwijfeld wordt of het reguliere voortgezet onderwijs in de ondersteuningsbehoeften van een nieuwkomers leerling (naast de inzet van een taalklas) kan voorzien, dan dient de basisschool contact op te nemen met de consulent vanuit het SWV PPO- NK. Samen met ouders, basisschool en consulent zal de aanmeldprocedure po- vo worden doorlopen (zie [link](#)).

Heeft u vragen over de monitoring van nieuwkomersleerlingen en/ of de overstap naar het voortgezet onderwijs voor nieuwkomersleerlingen? Bezoek dan de nieuwkomerswebsite van het SWV PPO NK ([link](#)) of neem contact op met Mireille Koeleveld, ambulant begeleider nieuwkomers van het SWV PPO NK (ab.nieuwkomers@ppo-nk.nl / 06 18 30 00 15).